Architektúra 04 - Architektúra starovekej Kréty (Minojská architektúra) :)

Typické znaky

Architektúra v tomto období slúžila predovšetkým spoločnosti.

Budovali sa veľké mestá obkolesené hradbami, s palácmi uprostred.

Paláce mali zložitý pôdorys, nachádzalo sa v nich množstvo galérií a miestností so stropom i bez neho (aby dnu prenikalo slnečné svetlo).

V nemalej miere boli budované obytné poschodové domy, v ktorých sa dokonca nachádzali jednoduché výťahy.

V obytných domoch sa nachádzali kúpeľne vybavené vaňami a dômyselným odtokovým systémom.

Interiérové steny stavieb zvyčajne zdobili rozsiahle fresky.

Na stavbu sa využíval kameň a tehly.

Dômyselne sa využíval architrávový systém.

Doplnené a Spracované ako Maturitná otázka

Charakteristika krétskej (minojskej) architektúry

Architektúra starovekej Kréty, často označovaná ako **minojska architektúra**, patrí medzi najvyspelejšie stavebné prejavy egejskej oblasti v 3. a 2. tisícročí p.n.l. Bola úzko spätá so spoločenským životom, obchodom a kultom. Architektúra tohto obdobia **slúžila predovšetkým spoločnosti**, t.j. nebola orientovaná na monumentálne hrobky ako v Egypte, ale na **mestský život, paláce a obytné stavby**.

Typické stavby a znaky architektúry starovekej Kréty

Mestá obkolesené hradbami

- Budovali sa **veľké mestá obkolesené hradbami**, v ktorých sa nachádzali rozsiahle palácové komplexy. Hradby chránili obyvateľstvo pred nepriateľmi aj prírodnými hrozbami.

Paláce ako centrá života

- Paláce boli **zložité stavby s komplikovaným pôdorysom** a množstvom galérií, nádvorí a miestností so stropom aj bez neho, aby do interiéru prenikalo slnečné svetlo. Slúžili ako:
  - administratívne centrá,
  - sídla vládcov,
  - kultové priestory,
  - hospodárske centrá (sklady, dielne).

Obytné poschodové domy

- V nemalej miere sa stavali **obytné poschodové domy**. Ich výnimočnosť spočívala v tom, že:
  - mali **jednoduché výťahy** (pravdepodobne kladkové systémy),
  - obsahovali **kúpeľne s vaňami** a **dômyselným odtokovým systémom**,
  - boli prepojené s mestskou infraštruktúrou.

Fresková výzdoba

- Interiérové steny stavieb zdobili **rozsiahle fresky** s motívmi prírody, zvierat, športu (napr. skoky cez býka) a každodenného života . Fresky sú jedným z najvýraznejších umeleckých prejavov minojskej kultúry.

Stavebné materiály

- Na stavbu sa používal **kameň a tehly**. Kameň zabezpečoval stabilitu, tehly umožňovali rýchlejšiu výstavbu.

Architrávový systém

- Krétski stavitelia dômyselne využívali **architrávový systém**, t.j. horizontálny preklad uložený na vertikálnych stĺpoch alebo pilieroch. Tento systém sa stal základom neskoršej gréckej architektúry.

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania

Architektonické diela starovekej Kréty

Palác v Knóse:

- najväčší minojský palác,
- autor: **neznámy** (stavba vznikala kolektívne),
- známy labyrintovým pôdorysom, freskami a technickými inováciami,
- podľa legendy sídlo kráľa Minoa.

Palác vo Faistose:

- druhý najvýznamnejší palác,
- známy veľkým centrálnym nádvorím,
- objavený archeológom **Federicom Halbherrrom** (1857-1930).

Palác v Mália:

- významné administratívne a hospodárske centrum,
- charakteristický jednoduchším pôdorysom.

Palác v Zakrose:

- dôležitý prístavný palác,
- objavený archeológom **Nikolaosom Platonosom** (1909-1992).

Palác v Knóse

Palác vo Faistose

Technické a kultúrne inovácie

Architektúra starovekej Kréty bola mimoriadne pokroková:

- **kanalizácia a odtokové systémy** - patrili k najvyspelejším v staroveku,
- **viacposchodové domy** - unikát v egejskej oblasti,
- **svetlíky a otvorené priestory** - zabezpečovali prirodzené osvetlenie,
- **fresky** - umelecký prejav s vysokou technickou úrovňou,
- **bezpečnostné prvky** - hradby, pevné konštrukcie.

Význam krétskej architektúry

Architektúra starovekej Kréty je dôležitá pre dejiny umenia a stavebníctva, pretože:

- vytvorila **prototyp palácovej architektúry** v Egejskej oblasti,
- ovplyvnila **mykénsku a grécku architektúru**,
- priniesla **technické inovácie** (kanalizácia, výťahy, viacposchodové domy),
- ukázala vysokú úroveň organizácie spoločnosti,
- zachovala sa vďaka freskám ako významný zdroj poznania minojskej kultúry.

Zhrnutie

Architektúra starovekej Kréty je charakteristická mestami obkolesenými hradbami, zložitými palácmi,

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania

poschodovými obytnými domami, freskovou výzdobou a technickými inováciami. Stavitelia používali kameň a tehly a dômyselne využívali architrávový systém. Najvýznamnejšími stavbami sú paláce v Knóse, Faistose, Málie a Zakrose. Krétska architektúra predstavuje vrchol minojskej civilizácie a významne ovplyvnila ďalší vývoj egejskej a gréckej architektúry.

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania